

KASTEN YARALAMA SONUCU YÜZDE SABİT İZE NEDEN OLMA (TCK m.87/1-C)

*Causing Permanent Scar on Face as a Result of Intentional Injury
(Turkish Penal Code Art.87/1-C)*

Seydi KAYMAZ*

Özet

İnsanların karşı karşıya geldiklerinde ilk göze çarpan vücut bölgesi “yüz” bölgesidir. “Yüz”, kişiler üzerinde olumlu veya olumsuz etkilere neden olur. Yüzdeki değişimler ve yaralanma sonucu oluşan izler, kişilerin psikolojisini, sosyal ve ekonomik hayatını olumsuz etkiler. O nedenle, kanun koyucu kasten yaralama sonucu yüzde sabit iz neden olunmasını neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralama olarak kabul etmiştir (TCK m.87/1-c). Ancak yüzdeki bir izin TCK’nın 87/1-c maddesi anlamında sabit iz niteliğinde olup olmadığına ilişkin tespit büyük ölçüde sübjektif değerlendirmelere dayanmaktadır. Bu da, kanunun uygulanmasında belirsizliğe, kanunun benzer olaylar bakımından farklı şekilde uygulanmasına neden olmaktadır. Bu yönüyle TCK’nın 87/1-c maddesindeki düzenleme, kanunilik ilkesinin sonuçlarından olan belirlilik ilkesine aykırı olup, kanımızca TCK’nın 87/1-c maddesi kanundan çıkarılmalıdır. Bu maddenin korunmasının tercih edilmesi halinde ise, nesnel kriterlere dayalı olarak yüzde sabit izin tespiti yoluna gidilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yüz, Yüzde sabit iz, kasten yaralama, Adli Tıp Kurumu, neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralama.

Abstract

The first noticeable body area when people come face to face is the “face” area. The “face” causes positive or negative effects on people. Changes in the face and scars caused by injury negatively affect the psychology, social and economic life of people. For this reason, the legislator has accepted the permanent scar on the face as a result of intentional injury as a situation that is aggravated by the result (Turkish Penal Code art.87/1-c). However, the determination of whether a facial scar is a fixed mark within the meaning of Article 87/1-c of the Turkish Penal Code is largely based on subjective evaluations. This causes uncertainty in the application of the law, and different application of the law in terms of similar events. In this respect, the regulation in Turkish Penal Code Article 87/1-c is contrary to the principle of certainty, which is a result of the principle of legality, and in our opinion, Article 87/1-c of the Turkish Penal Code should be removed from the law. If it is preferred to protect the article, permanent scar on the face should be proven based on objective criteria.

Keywords: Face, Permanent scar on face, intentional injury, Forensic Medicine Institution, Aggravated Injury on account of its consequences.

Bu makale Etik Kurul İznine tabi değildir.

* Doç. Dr., Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, seydikaymaz@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0003-0427-9814>

GİRİŞ

Yüz, kişinin ilk göze çarpan bölgesidir. İnsanın dış dünyaya açılan penceresi olarak nitelenebilecek olan “yüz” başkalarıyla iletişimde hayati öneme sahiptir. O nedenle, yüz bölgesindeki yaralanmaların meydana getirdiği şekil değişiklikleri ve izler vücudun diğer bölgelerine göre çok daha büyük öneme sahiptir. Bu izlerin sebep olduğu manevi üzüntü ve acı da diğer yaralanmalara göre çok fazla olur.¹ Yüzde sabit ize neden olunmasının cezalandırılmasının nedeni de, vücutta meydana gelen travmanın şiddeti, yaranın tıbbi açıdan ağır olması değil, “yüz”ün görünümünde meydana değişim, diğer bir ifadeyle “yüz”ün doğal görünümünün bozulmasıdır.

Yüz bölgesindeki değişimler ve izler çoğu kez kişilerin psikolojisinin bozulmasına ve sosyal hayatında ciddi sorunlara neden olabilir.² Bu sebeptendir ki kanun koyucu, kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olunmasını neticesi sebebiyle ağırlaşan bir hal kabul etmiş ve daha ağır bir ceza ile karşılamıştır.

Yürürlükten kaldırılan 765 sayılı TCK’nın 456/2. maddesinde kasten yaralamanın çehrede sabit esere neden olması, kasten yaralama suçunun nitelikli hali olarak düzenlenmişti. 5237 sayılı TCK’nın 87/1-c maddesinde kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olunması kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşan hali olarak düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, 765 sayılı TCK’da “çehrede sabit eser” kavramına yer verilmişken, 5237 sayılı TCK’da “yüzde sabit iz” kavramına yer verilmiştir. Her iki kavram ile kastedilen anlamın aynı olup olmadığı, bu kavramlarla, kastedilen vücut bölgesinin sınırları bakımından bir farklılık bulunup bulunmadığı hususunda farklı görüşler ileri sürülmektedir.³

¹ ALKAN, Nevzat, “Türk Ceza Kanunu’nun Adli Tıp Yönünden Değerlendirilmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi Sayı.58, (2005), s. 153-154; MERAL, Orhan/AYAZ, Nusret, “Yüzde Sabit İz Yönünden Değerlendirilen Adli Olgular”, Smyrna Tıp Dergisi, Sayı.2, (2020), s. 40; KUMRAL, Bahadır/GÜNDOĞMUŞÜmit Naci/İNCE, Cengiz Haluk/İNCE, Gülsüm Nurhan, “Travma Olgularında Yüzde Sabit İz Kavramının Değerlendirilmesi”, Nobel Medicus, Cilt.10, Sayı.1, (2014), s. 21.

² Yüzün doğal görünümünün bozulması, kişilerde depresyon, uykusuzluk, kendisini küçük görme, konsantrasyon bozukluğu ve umutsuzluğa neden olur. Psikolojik etkiler, yaranın meydana getirdiği acıdan çok daha uzun sürer; çünkü yüzdeki izler ve değişimler her gün görünür ve kendisini hatırlatır. Yüzlerinde sabit iz bulunan kişiler sosyal hayattan kaçınırlar, çünkü başkalarının onları küçük göreceklere endişe ederler. İnsanların, doğal olmayan bir yüze sahip bulunan kişilerle ilişki kurmaktan kaçındıkları da bilinen bir husustur.

³ Erem’e göre, çehre yüz aynı anlama gelmez ve sınırları aynı değildir. Yazar’a göre, başın üst kısmından çenenin alt kısımlarına ve bir kulaktan öbür kulağa kadar olan çevre ve bu çevrenin görünüşünü tamamlayan kısımlar çehre kavramına dâhildir. EREM, Faruk, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Cilt.III, Ankara 1985, s. 421. Bu konuda geniş bilgi için bkz aşağıda “yüz”ün Sınırları başlığı (II,B,1) altında yapılan açıklamalara bakınız.

Yüzdeki yaralanmayla ilgili diğer bir neticesi sebebiyle ağırlaşan hal; yaralamanın yüzde sürekli değişikliğe neden olmasıdır (TCK m.87/2-d). Yüz sınırları içinde oluşan yaralanmanın bıraktığı iz, o kişiyi önceden tanıyanların onu tanınmasında duraksamaya yol açacak şekilde yüzün doğal görünümünü bozmuş ise bu durumda ‘yüzde sürekli değişiklik’ ten söz edilir. Yüzde sürekli değişiklik halinde, yüzde meydana getirilen değişiklik daha yoğundur. Ağır yaralanmalar, yüze kezzap veya asit atılması genellikle yüzde sürekli bir değişikliğe neden olur.⁴ TCK’nın 87/2-d. maddesinde daha ağır bir yaptırım ile karşılanan yüzde sürekli değişikliğe neden olma suçu inceleme alanımızın dışında kalmaktadır.

Karşılaştırmalı hukuka bakıldığında, bazı ülkelerde, kasten yaralama sonucu yüzde değişikliğe neden olunmasının özel olarak düzenlendiği görülmektedir. Örneğin İsviçre Ceza Kanunu’nun 122. maddesinin 2. fıkrasında; bilerek bir kişinin yüzünde ciddi ve kalıcı bir deformasyona sebep olunması suç olarak düzenlenmiştir. Rusya Federasyonu Ceza Kanununda da, kasten yaralama fiili sonucu mağdurun yüzünde kalıcı bir şekil bozukluğuna neden olunması suçun nitelikli hali olarak yaptırım altına alınmıştır.⁵ (Rusya Federasyonu Ceza Kanunu, 111/1 md) Benzer bir düzenleme İspanya Ceza Kanununun 149. maddesinde de yer almaktadır.⁶ Almanya’da, bedensel görünümü bozan, kalıcı ve önemli bir değişikliğe neden olan fiiller kasten yaralamanın ağır hali olarak kabul edilmiş; (Alman Ceza Kanunu 226/1-3 md) yüz bölgesine ilişkin özel bir düzenleme yapılmamıştır.⁷

⁴ Yüz sınırları içinde oluşan yaralanma, yüzün doğal görünümü bozmuş ve o kişiyi önceden tanıyanların onu tanınmasında duraksamaya, tereddütlere yol açacak nitelikte ise, “yüzde sürekli değişiklik” ten söz edilir. Oysa yüzde sabit iz kişiyi tanıyanlarda bir tereddüde neden olmaz. Kulakların kopması, burnun yarılması, kezzap atılması sonucu oluşan derin ve yaygın yanıklar yüzde sürekli değişikliğe örnek gösterilebilir. **GÖKCEN**, Ahmet/ **BALCI**, Murat, “Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 87)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt. 21, Sayı.2, (2016), s.390. **KOCA**, Mahmut/ **ÜZÜLMEZ**, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 6. Baskı, Ankara 2019, s. 228. **TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK**, Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 17. Baskı Ankara 2019, s. 259.

⁵ İsviçre Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz. https://www.legislationline.org/download/id/9131/file/SWITZ_CPC.pdf (Erişim Tarihi: 1.9.2021).

⁶ Rusya Federasyonu Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz. https://www.legislationline.org/download/id/4247/file/RF_CC_1996_am03.2012_en.pdf. (Erişim Tarihi: 1.9.2021)

⁷ Alman Ceza Kanunu md.226/1-3: “*Yaralama, kayanan kişinin;*
1.bir veya iki gözünün görme yeteneğinin, işitme, konuşma veya üreme yeteneklerinin kaybolmasına,
2.bedenin önemli bir uzvunun kabyolmasına veya bu uzvun daimi olarak kullanılamaz hale gelmesine veya,
3.bedensel görünümü bozan, kalıcı ve önemli bir değişikliğe veya malüliyeteye,feyce veşa ruh hastalığına veya sakatlığa maruz kalmasına neden olmuşsa, bir yıldan on yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” .Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB), (Çev. **YENİSEY**,



Yüzdeki yaralamalar bakımından ayrı bir düzenleme yapan ülkelerde de, “yüzde sabit iz”e neden olmanın değil de, yüzün sürekli değişikliğine neden olan yaralanmaların ağır yaralanma (*grievous injury*) kabul edildiği ve daha ağır bir yaptırım ile karşılandığı görülmektedir. “Yüzde sabit iz”in tespitindeki güçlükler ve bu tespitin sübjektif değerlendirmeler içermesi nedeniyle, kasten yaralama sonucu “yüzde sabit iz”e neden olma bakımından, ayrı bir düzenleme yapılmamış olması muhtemeldir.⁸

I. SUÇUN UNSURLARI

A. KASTEN YARALAMA SUÇU İŞLENMELİDİR

TCK’nın 87/1-c. maddesinde düzenlenen kasten yaralamanın netice sebebiyle ağırlaşmış hali için neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralama suçunun oluşması için, temel suç olan yaralamanın kasten işlenmesi gerekir.⁹ Temel suç olan yaralamanın olası kastla işlenmesi de mümkündür. TCK’nın 87/4. maddesinin aksine, TCK’nın 87/1-c. maddesinde yazılı yüzde sabit iz neden olan temel yaralama fiilinin belli bir ağırlıkta olması aranmamıştır. Dolayısıyla kanuni düzenlemeye göre, TCK’nın 86/2. maddesine göre, basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek bir yaralama sonucu yüzde sabit iz meydana gelmesi halinde TCK’nın 87/1-c. maddesindeki suç oluşabilir. Ancak Yargıtay, yüzde sabit iz neden olan temel suç olan yaralamanın TCK’nın 86/2 maddesine temas eden yaralama niteliğinde değil, TCK’nın 86/1. maddesinde düzenlenen kasten yaralama suçunu oluşturduğuna basit yaralama niteliğinde kabul edilmesi gerektiğine karar vermektedir.¹⁰Böylece, meydana gelen

Feridun/PLAGEMANN, Gottfried, İstanbul 2015, s.334-335.

⁸ Avustralya’nın Queensland Eyaleti Ceza Kanunu’nun tanımlar başlığını taşıyan 1. maddesinde, yüzün görünüşünün ciddi ve sürekli olacak zarar görmesi ağır bir yaralanma hali olarak kabul edilmiştir. (legislation.qld.gov.au. (Erişim Tarihi: 1.9.2021). Hindistan Ceza Kanunu’nun 317 (Hindistan Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz. https://www.iitk.ac.in/wc/data/IPC_186045.pdf. Erişim Tarihi:1.9.2021) Rusya Federasyonu Ceza Kanunu’nun 111 (Rusya Federasyonu Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz.https://www.legislationline.org/download/id/4247/file/RF_CC_1996_am03.2012_en.pdf. Erişim Tarihi: 1.9.2021) İsviçre Ceza Kanunu’nun 122 maddesinde kasten yaralama sonucu yüzde sürekli değişikliğe neden olunması yaptırım altına alınmıştır. (İsviçre Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz. https://www.legislationline.org/download/id/9131/file/SWITZ_CPC.pdf. Erişim Tarihi: 1.9.2021).

⁹ Çalışmanın amacı, kasten yaralama suçunu tüm yönleriyle ele almak olmadığından, kasten yaralama suçunun tüm unsurları incelenmemiş; yalnızca TCK’nın 87/1-c maddesinde düzenlenen kasten yaralama sonucu yüzde sabit iz neden olma suçu bakımından özellik arz eden ve sorunlu olan hususlar ele alınmıştır.

¹⁰ “1) Müştekininyüzünde sabit iz meydana gelecek şekilde yaralandığı olayda, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama niteliğindeki yüzde sabit izin, basit tıbbi müdahale ile giderilemeyeceği gözetilmeden, sanık hakkında temel cezanın 5237 sayılı TCK’nin 86/1. maddesi yerine 86/2. maddesi gereğince belirlenmesi,” (Yargıtay 3. CD, 26.01.2021,2020/17858 E, 2021/2035

yaralama adli tıp açısından basit tıbbi tedavi ile iyileşmesi mümkün olmasına rağmen, eğer bu yaralanma yüzde sabit ize neden olmuş ise, bu temel yaralama fiili Yargıtay tarafından TCK'nın 86/2.maddesinde düzenlenen basit yaralama kapsamında değil, TCK'nın 86/1. maddesi kapsamında kabul edilmektedir. Esasen, sorun, TCK'nın 86/1-2 maddesi ile TCK'nın 87/1-c maddesinde farklı ölçütlerin kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır. TCK'nın 86/1-2. maddesinde, yaranın tedavi ve iyileşmesi ölçütüne göre bir değerlendirme yapıldığı halde, TCK'nın 87/1-c. maddesinde, TCK'nın 86/1-2 maddesinden farklı olarak, iyileşen yara sonucu yüzde meydana gelen iz'in niteliği ölçütü esas alınmıştır. Kasten yaralama, basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olmasına rağmen yüzde sabit ize neden olabilir. Bu durumda temel cezanın TCK'nın86/2. maddesine göre tayin edilmesi gerekir. Yargıtay'ın aksi yöndeki uygulamasının kanunun açık düzenlemesine aykırı olduğunu düşünmekteyiz.

B. YARALAMA SONUCU YÜZDE SABİT İZ OLUŞMALIDIR.

1. “Yüz”ün Sınırları

Kelime olarak “yüz”, “*başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat*” anlamına gelmektedir.¹¹ 5237 sayılı TCK'nın gerekçesinde, TCK'nın 87/1-c maddesinde yer verilen “yüz” deyiminin “çehre” karşılığı kullanıldığına işaret edildikten sonra, “yüz”ün, “*kişinin boyun ve kulakları dahil, başın ön kısmını ifade*” ettiği belirtilmektedir. Her ne kadar, “çehre” ile “yüz”ün aynı anlama gelmediği, “yüz” ve “çehre”nin sınırlarının aynı olmadığı ileri sürülmüş ise de,¹²Kelime olarak “çehre” ile “yüz” aynı anlama gelmektedir¹³ ve 5237 sayılı TCK'nın gerekçesinde “yüz”ün “çehre” anlamında kullanıldığı belirtilmektedir.¹⁴

K)“Müştekte neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama niteliğindeki “yüzde sabit iz” in basit tıbbi müdahale giderilmesinin mümkün bulunmadığı gözetilip, sanığa verilen temel cezanın “TCK'nın 86/1. maddesi” gereğince tayin olunması gerekirken uygulama maddesinin “TCK'nın 86/2. maddesi” olarak belirtilmesi,” (Yargıtay 3. CD, 26.01.2021,2020/17016 E, 2021/2013 K).

¹¹ <http://www.tdk.gov.tr/>. (Erişim Tarihi: 5.3.2021)

¹² Bir görüşe göre, çehre “yüz” manasında değildir. Başın üst kısmının (saçlı deri sınırından) başlayıp çenenin alt kısımlarına ve bir kulaktan diğer kulağa kadar olan çevre ve bu çevrenin görünüşünü tamamlayan kısımlar “çehre” tabirine dahildir.(EREM, s. 421); Alkan'a göre, 5237 sayılı TCK'daki yüz'ün sınırları 765 TCK'dakine göre daha geniştir. (ALKAN, s. 154).Buna karşılık 765 sayılı TCK'nın yürürlükte olduğu dönemde de “çehre” ile “yüz”ün aynı anlama geldiği belirtilmiştir. (ÖZEN, Cahit/AKAY, Erdem, “Yüz Yaraları Komplikasyonları ve Adli Tıp Sorunları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt.41, Sayı.1-2, (2011), s. 20; KENDİ,Özer/ BİLGE, Yaşar, Çehrede Sabit Eser, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt.47, sayı.1, (1998), s.172, 173.

¹³ <http://www.tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 5.3.2021)

¹⁴ Bazı ülke kanunlarında da, “yüz”deki sürekli değişiklikler yaptırım altına alınmış iken,



Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Adli Tıp Derneği uzmanlarınca hazırlanan rehberde göre; “yüz”ün sınırlarından; “*kişiyi cepheden bakıldığında üstte saçlı deri sınırı (saçı dökülen ya da azalan kişilerde görülebilen frontal bölge dahil), yanlarda kulaklar dahil olmak üzere kulakların arkasından inen hayali düz çizgilerin her iki klavikula ile kesiştiği noktalar ile alta fossa jugularisten başlayıp yanlara doğru klavikulaları takip eden çizgiler arasında kalan bölge anlaşılmalıdır.*”

Buna göre, “yüz”ün sınırları içinde kalan diğer alanlarla birlikte, göz, göz kapağı ve kulak kepçesi ve dudaklardaki yaralanmalar bakımından yüzde sabit iz değerlendirilmesi yapılmalıdır. Ağız bölgesi de yüzün sınırları dâhilinde kalmaktadır. Dışarıdan görülmediği için ağız içindeki diğer yaralanmaların sabit ize neden olup olmadığının araştırılmasına gerek yoktur. Ancak, dudakların açık kalması veya kişinin konuşması halinde özellikle dışarıdan rahatlıkla görülebilen dişlerin kaybı veya dişlerdeki kırıklar da kişinin yüz görünümünü önemli ölçüde değiştirebilmekte ve bozabilmektedir. Bununla birlikte, dış kırıklarının yüzde sabit iz değerlendirilmesine esas alınıp alınmaması gerektiği konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, travmalarda diş kaybı kolay bir şekilde olduğundan bu diş kaybının kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşan bir hali kabul edilmesi ağır ve adil olmayan sonuçlara yol açar. Buna karşılık, konuşma ve gülme esnasında diş kayıplarının kişinin yüzünde olumsuz bir görüntüye sebep olacağı ve diş kayıplarının da sabit iz kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Bu konuda ileri sürülen başka bir görüş; diş kayıplarının tedavi ile kolaylıkla düzeltilebileceği, bu nedenle sadece ön kesici ve premolar dişlerdeki implant ve protezle tedavisi yapılamayan diş kayıpları bakımından yüzde sabit iz değerlendirilmesi yapılması gerektiği şeklindedir.¹⁵ Yüze bakıldığında göze çarpan bütün organlardaki değişimlerin ve bu arada diş kırıkları ve kayıplarının sabit ize neden olup olmadığı bakımından bir değerlendirme yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.¹⁶ 2019 yılında güncellenen

bazı ülkelerde, “yüz” bölgesinin TCK’daki kadar geniş kabul edilmediği anlaşılmaktadır. Örneğin, Hindistan Ceza Kanunu’nda “yüz” ile birlikte kafa bölgesindeki sürekli değişiklik (Hindistan Ceza Kanunu m.317), Belarus Ceza Kanununda ise yüz ile birlikte boyun bölgesindeki sürekli değişiklik yaptırım altına alınmıştır. (Belarus Ceza Kanunu m.147) Bu düzenlemelerden belirtilen bölgelerin “yüz” kapsamında kabul edilmediği sonucu çıkmaktadır.(Hindistan Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz. https://www.iitk.ac.in/wc/data/IPC_186045.pdf. Erişim Tarihi:1.9.2021; Belarus Ceza Kanunu’nun İngilizce metni için bkz. <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1977.1.10.2021>)

¹⁵ BALCI, Yasemin/GÜRPINAR Kağan/AFŞİN, Hüseyin/ÇOLAK, Başar, “Diş Kayıplarının Yüzde Sabit İz Olarak Değerlendirilmesi: Bir Anket Çalışması”, Adli Tıp Bülteni, Cilt.26, Sayı.2 (2021).s.95.

¹⁶ Özdemir/Özdemir de, ön kesici dişlerdeki kırıkların sabit iz değerlendirilmesinde dikkate

Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberinde bazı hallerde diş kayıplarının yüzde sabit iz niteliğinde kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Sözü edilen Rehber'e göre, *“alt ve üst çenede yer alan ön kesici, canin ve premolar dişlerdeki kayıplar, implant ve protezle tedavisinin yapılamadığı durumlarda yüzde sabit iz olarak değerlendirmeye alınır. Değerlendirmede kişide önceden var olan diş kırık ve kayıpları, ağız açıklığı, diş ve dudak yapısı gibi kriterler de dikkate alınmalıdır. İmplant ve diş protezleri ise kullanılan materyalin niteliği ve işçiliğe göre kişinin kendi dişi ile ayrılamayacak ölçüde benzerlik gösterebileceklerinden yüzde sabit iz olarak değerlendirilmezler.”*¹⁷

Düzenlenen bazı raporlarda, diş kırıklarının yüzde sabit iz bakımından da değerlendirildiği görülmektedir. Yargıtay, konuya ilişkin bir kararında, diş kırılmasının yüzde sabit iz niteliğinde olup olmadığının tereddüde yer bırakmayacak şekilde tespit edilmesi gerektiği gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.¹⁸ Yargıtay'ın bu kararından, Yargıtay'ın diş kırıklarının da yüzde sabit ize neden olabileceği görüşünde olduğu sonucuna ulaşılabilir. Ancak ilk derece mahkemesince Yargıtay'ın bozma kararından sonra Adli Tıp Kurumu 2. İhtisas Kurulundan alınan 15.7.2013 tarihli raporda, katılanın olaya bağlı yüz sınırları içerisinde cilt bütünlüğünü bozan travmatik lezyon tarif edilmediğinden, yüzde sabit iz tayinine mahal olmadığı belirtilmiş

alınması gerektiği görüşündedirler. **ÖZDEMİR**, M.Hakan/ÖZDEMİR Aynur Uzunoğlu, “Trauma Sonrası Kesici Diş Kırıkları Yüzde Sabit İz Kapsamında Değerlendirilmeli Mi?” Adli Tıp Bülteni, Cilt. 17, Sayı.1, (2012), s. 4.

Yazarlar, dişlerin ağız içinde yer almakla birlikte aynı zamanda yüz sınırları içinde bulunduğunu, dinlenme pozisyonunda dudakların birbirinden hafif açık durduğunu, cinsiyet ve yaşa bağlı değişiklikler olmakla birlikte özellikle üst ve alt kesici dişlerin görünür pozisyonda olduğunu, o nedenle özellikle ön kesici dişlerdeki kırıklar-eksikliklerin, yüzde sabit iz kapsamında kabul edilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Balandız ise, ön diş kırıklarının yüzde sabit iz kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususunun tartışmalı olduğunu belirtmekle yetinmektedir. **BALANDIZ**, Hüseyin, “Adli olgularda diş yaralanmalarının değerlendirilmesi”, Gülhane Tıp Dergisi, Cilt. 59, Sayı. 3, s. 55-56.

¹⁷ Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi, <https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf>, s.11.(Erişim Tarihi:14.9.2021).

¹⁸ “Mağdur hakkında Bursa Adli Tıp Şube Müdürlüğünce düzenlenen 29/09/2006 tarihli raporda “sağ üst çene 2 nolu kesici dişin kırılmasının yüzde sabit iz niteliğinde” olduğunun belirtildiği, mağdurdaki yaralanmanın niteliği hususunda oluşan çelişkinin giderilmesi için mağdura ait tüm tedavi evraklarının adli tıp kurumu ilgili ihtisas dairesine gönderilerek mağdurdaki yaralanmanın yüzde sabit ize neden olup olmadığının tereddüte mahal bırakmayacak şekilde tespit edilmesi gerektiğinin gözetilmemesi...” (Yargıtay 3.CD, 03.12.2012, 2011/39470 E, 2012/40900 K).



ve böylece dış kırığı sabit iz bakımından değerlendirilmemiştir.¹⁹ İstisnai bazı raporlar hariç, adli tıp uygulamalarında dış kırıkları ve dış kayıpları yüzde sabit iz bakımından değerlendirilmemektedir. Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber'de, dış kırıkları ve dış kayıplarının basit tıbbi müdahale ile giderilip giderilemeyeceği, keza, dış kırıkları veya kayıplarının ve işlevin zayıflamasına veya kaybına neden olup olamayacağı değerlendirilmiş; ancak yüzde sabit iz bakımından bir değerlendirmede bulunulmamıştır.²⁰

Kesi ve benzeri bir yara niteliğinde olmasa da yüzdeki sinir yaralanmaları da yüzün görünümünün değişikliğine neden olabilir;²¹ o nedenle, kanımızca sinir yaralanmalarının da sabit iz niteliğinde olup olmadığı her somut olayda değerlendirilmelidir.

Yüze bakıldığında, boyun bölgesinde yaralanma sonucu meydana gelen değişimler de kolaylıkla göze çarpar. Dolayısıyla yaralanma sonucu boyun bölgesindeki kalıcı ve ilk bakışta fark edilebilen izler de yüzde sabit iz kapsamında kabul edilmelidir. Yargıtay da boyun bölgesinde yaralanma sonucu meydana gelen değişikliklerin sabit ize neden olup olmadığının tespit edilmesine karar vermektedir.²²

Bir görüşe göre, saçlı derinin başlama yerinden sonraki baş bölgesi “yüz” olarak kabul edilemez. Bu itibarla, mağdurun kısmen veya tamamen

¹⁹ “ Bozma sonrasında ATK 2. İhtisas kurulu tarafından tanzim edilen 15 Temmuz 2013 tarihli rapor uyarınca katılanın olaya bağlı yüz sınırları içerisinde cilt bütünlüğünü bozan tramvatic lezyon tarif edilmediğinden yüzde sabit iz tayinine mahal olmadığına şeklinde görüş belirtildiği, daha sonra Bursa Adli Tıp Şube Müdürlüğünden aldırılan 08/07/2014 tarihli raporda da katılandaki mevcut sağ scrotumdahematoseleli dişte kırık oluşturan yaralanmasının müstakilen ve müştereken BTM ile giderilemeyecek nitelikte olduğunu belirtilmesi nedeni ile sanığın katılana yönelik BTM ile giderilemeyecek şekilde kasten yaralama suçunu işlediğinin sabit olduğu...” (Mustafakemalpaşa 1. Asliye Ceza Mahkemesi, 6.11.2014, 2013/50 Esas, 2014/428 Karar)

²⁰ Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi. <https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf>. (Erişim Tarihi: 14.9.2021)

²¹ ÖZEN/AKAY, s.20.

²² “1) Mağdurun Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen 13.06.2014 tarihli adli raporunda; “alt çene kemiği kırığı düzeltme ameliyatına bağlı boyun sağ üst kısımdaki kesi nedbesinin belli bir mesafeden belirli bir dikkat sarfetmeden farkedilebilir özellikte bulunduğu, yüzde sabit iz (çehrede sabit eser) niteliğinde olduğu”nun bildirilmesi karşısında, mağdurun geçici ve kesin raporlarla varsa hastane müşahade kağıtları, film ve grafleri ve tüm hastane evrakları ile birlikte muayene edilmek üzere Adli Tıp Kurumu ilgili İhtisas Dairesi'ne gönderilerek meydana gelen sabit ize neden olan yaralanmanın tedavi sonucu mu yoksa yaralama eylemine bağlı olarak mı oluştuğu hususunda rapor aldırılarak sonucuna göre, sanıkların hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması”, (Yargıtay 3.Ceza Dairesi, 03.04.2017, 2016/9613 E, 2017/3887 K)

kel olması ve sabit izin de bu bölgede oluşması halinde bu iz TCK'nın 87/1-c maddesi anlamında sabit iz kabul edilemez.²³ Buna karşılık, Adli Tıp Uzmanları tarafından hazırlanan rehberden anlaşıldığı kadarıyla kişinin yüz sınırlarının zaman içinde değişebilmesi mümkündür. Gerçekten, söz konusu rehberde, kişiye cepheden bakıldığında üstte saçlı deri sınırının, saçı dökülen ya da azalan kişilerde görülebilen frontal bölgenin de yüz sınırlarına dâhil olduğu belirtilmektedir.²⁴ Dolayısıyla saç azalması veya dökülmesi sebebiyle daha önce yüz sınırları kapsamında kabul edilmeyen frontal bölgenin bir kısmı yüz sınırlarına dâhil olmuş olacaktır. Kanımızca, nasıl ki yüzün sınırları frontal bölgenin saçsız hale gelen kısmını kapsayacak şekilde genişliyorsa, tersi durumda, örneğin, saçı dökülen kişinin saç ektirmesi sonucu açık olan frontal bölgenin saçla kaplanması halinde, yüzün sınırları frontal bölgedeki saçlı alanla son bulmalıdır. Dolayısıyla bu bölgedeki iz yüzde sabit iz kabul edilmelidir.

2. “Sabit İz”den Ne Anlaşılması Gerektiği

a. Genel Olarak

İnsan vücudunda oluşan her yara az ya da çok bir iz bırakır. Ancak her iz sabit iz olarak kabul edilemez. “yüz sınırları içerisinde oluşan yaranın iyileştikten sonra bıraktığı iz, gün ışığında veya iyi aydınlatılmış bir ortamda, insanlar arası sözel diyalog mesafesinden(1-2 metre) ilk bakışta belirgin bir şekilde fark edilebilir durumda ise 'yüzde sabit iz'den söz edilir.²⁵ Yüzdeki izin sabit iz niteliğinde olup olmadığının değerlendirilebilmesi için söz konusu yaranın iyileşmesi gerekir. Bu da yaralanmanın niteliğine ve yaralanan kişinin yaşı ve hastalıkları ve benzeri etmenlere göre değişebilir. Adli Tıp Kurumu uygulamalarına göre, yüzdedeki izin sabit iz niteliğinde olup olmadığına ilişkin değerlendirme yapılabilmesi için yaralamadan itibaren en az altı ay geçmesi şarttır. Dokuların eski direnç ve yapılarına dönme süreci olarak tanımlanan yaralama süreci bazen yıllar alabilir. Bu durumda yara iyileşinceye kadar sabit iz değerlendirmesi yapılmamalıdır.²⁶ Dolayısıyla, hekim, yüzde sabit iz

²³ **ERMAN**, Sahir/ **ÖZEK**, Çetin, *Ceza Hukuku Özel Bölüm Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, İstanbul 1994, s.111; **GÖKCEN**, Ahmet/ **BALCI**, Murat, “Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 87)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt. 21, Sayı.2, (2016), s.381.

²⁴ Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi. <https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf>, s.11. (Erişim Tarihi: Erişim Tarihi: 14.9.2021)

²⁵ Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi. <https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf> (Erişim Tarihi: 14.9.2021)

²⁶ **AKTAŞ**, Ekin Özgür/**KAYA**, Ahsen, “Yaralama Suçlarının Adli Tıbbi Değerlendirilmesinde Kullanılan Kılavuza Bakış, Adli Tıp Bülteni, Cilt.22, Sayı.1,(2017), s. 51; **MERAL**/**AYAZ**, s. 40. Yara iyileşmesi, doku bütünlüğünün bozulması sonrası vücudun verdiği doğal tepkidir.



bakımından bir değerlendirme yapmak bakımından altı aydan fazla bir süre geçmesi gerektiğine karar verebilir.

Eğer yüzdeki iz olağan bir tıbbi tedaviyle giderilebiliyorsa, örneğin iyileşmeyi hızlandırıcı veya yüzdeki renk değişimlerine engel olan bazı ilaçlarla zaman içinde kaybolabiliyorsa “yüzde sabit iz”den söz edilemez.²⁷ Ancak öğretide hakim olan görüşe ve Yargıtay’ın uygulamalarına göre, sabit izin bir ameliyatla giderilmesi, yüzde meydana gelen izin sabit iz sayılmasına ve TCK’nın 87/1-c maddesindeki neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralamaya ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel kabul edilmemektedir.²⁸Adli raporlarda

Derinin bütün tabakalarını içeren yaralanmalarda(örneğin cerrahi yaralarda) mutlaka kalıcı bir iz oluşur. Kalan izin görüntüsünün nasıl olacağı bir takım faktörlere bağlıdır. Bunlardan bazıları; derinin tipi, yaranın vücuttaki yeri, yaranın yönü, çevre dokunun gerginliği, kişinin yaşı ve beslenme durumu gibi faktörlerdir. İki farklı kişide aynı yara farklı kalitede ve görüntüde yaralar meydana getirecektir. Kural olarak, yağlı ve koyu renkli cildi olan kişilerde göze daha kötü görünen yaralar meydana gelir. Açık renkli, kuru, kalın cildi olan insanlarda daha az göze çarpan yaralar oluşur. İnsan derisi, yaşın ilerlemesiyle beraber elastikiyetini kaybeder. Deri altı dokuda oluşan değişikliklerle beraber insan derisinde kırışıklıklar oluşmaya başlar. Bu oluşan kırışıklıklar yaşlı kişilerde derideki yara izlerini daha az görünür kılar ve bu yaraların genişlemesini engeller. Çocuklarda meydana gelen yaralar daha hızlı iyileşir ancak bu yaralar yaşlı kişilere kıyasla daha geniş ve daha kızarıklık eğilimindedir. Kesinin yönü de yaranın nihai görüntüsü üzerinde etkilidir. İnsan derisinde kollajen bağların dizilim yönüne bağlı olarak oluşan “Langer çizgileri” adı verilen gerilim çizgileri vardır. Bu çizgilere paralel olarak oluşan bir kesi daha minimal bir yara izi oluşturarak iyileşir. Başka bir konu da yaranın kendisiyle alakalı olmayıp yaranın ona bakan bir insan tarafından nasıl algılandığıdır. Yüzdeki estetik ünitelerin birleşme noktalarında(örneğin dudak ile yanağın birleşme noktası) olan bir yara ona bakan bir insan tarafından, zaten doğal görünümde bu noktada bir renk değişimi beklediğinden daha silik olarak algılanacaktır. Bu sebeple aynı yara yanağın veya çenenin ortasında oluşmuş ise daha çok göze çarpacaktır. THORNE Charles H, “Techniques And Principles in Plastic Surgery”, İn: GRABB and SMITH’s Plastic Surgery,6th Edition, Philadelphia USA, 2007.s.3-6.

²⁷ MAHMUTOĞLU, s. 4; TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 253.

²⁸ MAHMUTOĞLU, s.4; KOCA/ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 228; CENTEL/ZAFER/ÇAKMUT, Kişilere, s. 148; Yargıtay Ceza Genel kurulunun yakın zamanda vermiş olduğu bir kararda bu yöndedir. “Sanığın olay tarihinde aralarında çıkan tartışma sonucu şikâyetçi eşini darbederek burun ve elmacık kemiklerinde kırık oluşacak şekilde yaraladığı, şikâyetçi hakkında Manisa Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından fiilin üzerinden yaklaşık 18 aylık süre geçtikten sonra yapılan muayeneye istinaden düzenlenen 01.08.2012 tarihli raporda, sol gözde içe çöküklük bulunduğunun görüldüğü belirtilerek fiilin yüzde sabit ize neden olduğunun bildirildiği, şikâyetçinin yüzünde tespit edilen sabit izin geçirilen bir operasyon sonucu giderildiği anlaşılan olayda; adli tıp uygulamalarının, yüzde sabit izin varlığını tespit eden raporların, yaranın iyileşme süreci de gözetilerek olayın üzerinden asgari altı aylık bir zaman dilimi geçmesinden sonra düzenlenmesi yönünde olması ve somut olayda da yaralama fiilinin şikâyetçinin yüzünde sabit ize neden olduğu yönünde kanaat bildiren Manisa Adli Tıp Şube Müdürlüğünün 01.08.2012 tarihli raporunun, Afyonkarahisar Adli Tıp Şube Müdürlüğünün 06.04.2011 tarihli raporunda belirtilen 12 aylık süre geçtikten sonra yapılan muayeneye istinaden düzenlenmiş olması hususları birlikte değerlendirildiğinde, Manisa Adli Tıp Şube Müdürlüğünün 01.08.2012 tarihli raporunun hükme esas alınacak

genellikle travmanın ağırlığı değerlendirilmekle birlikte, yüzde sabit iz bakımından travmanın ağırlığı değil, yüzdeki yaralanma neticesinde oluşan sabit izin sosyal diyalog mesafesinden dikkat sarf etmeksizin fark edilebilir olup olmadığı dikkate alınmaktadır. Özetle, TCK'nin 87/1-c maddesinde düzenlenen neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralama suçu bakımından, uygulanan darbenin şiddeti ile meydana gelen yaralanmanın ağırlığı ve vücut fonksiyonlarına etkisi değil, yaralama sonucu yüzde meydana gelen sabit izin fark edilebilirliği esas alınmaktadır. Durum bu merkezde olunca, yüzdeki sabit izin cerrahi müdahale ile giderilmesi halinde, yüzde sabit iz nedeniyle faile neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralama suçundan TCK'nın 87/1-c. maddesine göre ceza tayin edilmesinin haklı bir gerekçesi kalmayacaktır. O nedenle, özellikle mağdurun rızasına dayalı olarak yapılan cerrahi müdahale sonucu yüzdeki sabit iz ortadan kaldırılmış ise bu neticesi sebebiyle ağırlaşmış halin uygulanmaması gerektiğini düşünmekteyiz.²⁹ Buna karşılık, yüzdeki sabit izin saç, bıyık veya sakal ile kapatılması, bu neticesi sebebiyle ağırlaşmış halin uygulanmasına engel olmaz.³⁰

Bazen yaralama sonucu yüzde bir kesi, yaranın iyileşmesi sonucu bir iz meydana gelmez; ancak gerek yüz bölgesindeki kemiklerin kırılması veya yer değiştirmesi sonucu yüzün görünümü değişebilir. Bu halde, yüzde meydana gelen iz ve görünüm değişikliği diyalog mesafesinden ilk bakışta fark edilebilir nitelikte ise, bu yüzde sabit iz kapsamında kabul edilerek TCK'nın 87/1-c maddesi hükümleri uygulanmalıdır.³¹

yeterlilikte olduğu, Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu tarafından düzenlenen 17.12.2014 tarihli rapordaki saptamanın ise, şikâyetçinin yüzünde tespit edilen sabit izin geçirilen bir operasyon sonucu giderilmesine ilişkin olup, bu hususun suçun niteliğini değiştirmeyeceği, bu durumda raporlar arasında çelişkiden de bahsedilmeyeceği ve eksik araştırmayla hüküm kurulmadığı kabul edilmelidir.” (Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 25.04.2017, 2015/3-1167 E, 2017/247 K).

²⁹ Tazminat hukuku açısından sorunun ele alındığı bir eserde, yüzdeki değişimin sürekli olmaması ve düzeltilmesinin mümkün olmaması halinde yüzde sabit iz nedeniyle tazminata hükmedilmesinin haksız zenginleşmeye neden olacağı belirtilmiştir. **VETTER**, Flávia/**TORRESPEREIRA**, Rodrigo/**LÍGIABLOCK**, Lilian/**MENYRVALZAITTER**, Wellington/**NOGUEIRA DE OLIVEIRA**, Rogério/**MARQUES FERNANDES**, Mário, “Critical Analysis of Methodologies for Valuation of Esthetic Damage and the Forensic Application in Brazil, RSBO Revista Sul-Brasileira de Odontologia, Volume.14, No. 3, julio-septiembre, 2017, s. 178-179. Aksi görüş için bkz. **GÖKCEN/BALCI**, s. 382; **KOCA/ÜZÜLMEZ**, Özel Hükümler, s. 228. Benzer bir görüş için bkz. **ÖZDEMİR**, Yusuf, “Adli Tıp Pratiğinde Yüzde Sabit iz Kavramı” Uzmanlık Tezi, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır 2019, s. 62.

³⁰ **EREM**, s. 422, **GÖKCEN/BALCI**, s. 382

³¹ “1) Müştekinin 14.04.2015 tarihinde Muş Devlet Hastanesinden alınan raporunda “Nazal septumda sola deviasyon mevcut, nondeplasefraktürün hayati tehlikesi yoktur” belirtildiği, söz konusu raporun kendi içinde çelişki olduğunun tespit edilmesi karşısında; müştekinde meydana gelen yaralanmanın niteliğinin kesin olarak belirlenmesi, yaralanmanın özellikle yaşamsal tehlikeye, yüzde sabit iz veya sürekli değişikliğe, duyarlından veya organlarından



Buna karşılık, ağzın çarpılması, saç veya bıyık dökülmesi gibi durumların da yüzde sabit iz kapsamında kabul edilmesi gerektiği belirtilmekte ise de,³² kanunilik ilkesi uyarınca bu görüşe katılmak mümkün değildir.³³

b. Sabit İz'in Tespiti

Hakim, ancak çözümü teknik ve özel bilgiyi gerektiren hususlarda bilirkişiye başvurabilir. Bu bağlamda, meydana gelen yaralamanın niteliği, hayati tehlikeye neden olup olmadığı, basit tıbbi bir müdahale ile tedavi edilip edilemeyeceği, yaralamanın vücut fonksiyonlarına etkisi tıbbın konusudur ve bu konularda tıp uzmanlarından rapor alınması gerekir. Yaralama sonucu yüz bölgesinde meydana gelen izin TCK'nın 87/1-c maddesi anlamında "yüzde sabit iz" niteliğinde olup olmadığı hususunda uzman bir hekimden görüş alınması gerektiği düşünülebilir. Kuşkusuz ki, yüzde ize sebep olan yaranın iyileşme sürecinin tamamlanıp tamamlanmadığı ve dolayısıyla meydana gelen izin zaman içinde kaybolmasının mümkün olup olmadığı hususu tıbbın konusudur ve bunun tespiti için uzman bir hekimden rapor alınması gerekir.

TCK'nın 87/1-c maddesinde yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşan hali olarak düzenlenen "yüzde sabit iz"den söz edilebilmesi için, bu izin aydınlatılmış bir ortamda sözel diyalog mesafesinden ilk bakışta belirgin bir şekilde fark edilebilir olması gerekir. Bu ise tıbbi bir konu değildir. Ayrıca, bu husus uzmanlığı gerektiren özel ve teknik bir konu da değildir. Esasen "yüz"ün tanımı ve sınırlarının tespiti de tıbbın konusu değildir. Hâkim, yüzdeki izin nitelikleri konusunda uzman bir hekimden rapor alabilirse de, aydınlatılmış bir ortamda yüzdeki izin sözel diyalog mesafesinden belirgin bir şekilde fark edilebilir olup olmadığını kendisi tespit edebilir; bunun için uzman bir hekimden

birinin işlevinin sürekli zayıflamasına veya yitirilmesine neden olup olmadığı, meydana gelen kemik kırığının hayati fonksiyonlara etkisinin kaçınıcı derece olduğu hususlarının tespiti bakımından, katılana ait tüm tıbbi evrak ve raporlar ile varsa graflerin temini ve katılanın bizzat muayenesi de sağlanarak, 5237 sayılı TCK'nın 86. ve 87. maddelerindeki ölçütlere uygun olarak en yakın Adli Tıp Şube Müdürlüğünden rapor alınması gerekirken, yetersiz raporun hükme esas alınmak suretiyle sanığın hukuki durumunun belirlenmesi," (Yargıtay 3. CD, 26.01.2021, 2020/17793 E, 2021/2092 K.) "Katılan hakkında Bakırköy Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen 03.03.2016 tarihli raporda "sağ lateral nazal kemikte hayat fonksiyonlarına etkisi orta (2) derecede etkileyecek nitelikte çökme tarzda fraktür olduğu" şeklinde tespitite bulunulmasına rağmen, katılan hakkında sabit iz yönünden değerlendirme yapılmadığı ve bu haliyle katılanın yaralanması hakkında düzenlenen raporun hüküm kurmaya elverişli olmadığı anlaşılmakla, katılanın tüm tedavi evrakları ve raporlarıyla birlikte en yakın Adli Tıp Şube Müdürlüğüne sevk edilerek yaralanmasının özellikle yüzde sabit ize neden olup olmadığı hususunda duraksamaya yer vermeyecek ve niteliği hususunda.... kesin raporu aldirılarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması," (Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 19.01.2021, 2020/18003 E, 2021/1377 K)

³² ÖZBEK, Veli Özer, *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı TCK İzmir Şerhi*, Cilt.2, Ankara 2010, s. 425; TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 252; CENTEL/ZAFER/ÇAKMUT, Kişilere, 148.

³³ Aynı yönde KOCA/ÜZÜLMEZ, *Özel Hükümler*, s.228.

veya estetik uzmanından görüş ve rapor almasına ihtiyaç yoktur.³⁴Fakat Yargıtay'a göre, yüzdedeki izin sabit iz niteliğinde olup olmadığı çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektiren bir husustur ve bilirkişiye başvurulması zorunludur. O nedenle, Yargıtay,hâkimlerin gözlem yapmak suretiyle yüzde sabit izin varlığı veya yokluğuna sonucuna ulaşarak vermekte olduğu kararları bozmaktadır.³⁵

³⁴ Adli Tıp Kurumu da, geçmişte vermiş olduğu birkaç kararda, yüzdedeki izin sabit olup olmadığı hususunun tıbbi bir konu olduğu, ancak belli bir mesafeden fark edilebilen bir iz olup olmadığının tespitinin ise tıbbın konusu olmadığını belirtmiştir. Bu kararlardan biri şu şekildedir: *“Bir yaranın yüzde bıraktığı izin sabit olup olmadığını, yani zamanla silinip görünmez bir hale gelip gelmeyeceğinin tespiti tabiatıyla ilim, fen ve tıp işidir. Böyle bir izin sabit olduğu anlaşıldıktan sonra, onun TCK'nın 456. maddesinde yazılı (çehrede sabit eser sayılmayacağı) işine gelince; kanunun başka yerlerdeki yara izlerini söz konusu etmeyerek yalnız yüzdekine önem vermesi ve bunun devamlı zaaf ve uzuv tatili gibi sıhhat ve iş kabiliyetinden ayrı olarak göze alınmasından anlaşılacağı üzere, kanunun bu çevredeki amacı tamamıyla şekil ayıbıdır. Bir yara izinin şekil ayıbı sayılacak soydan olup olmadığını takdirinin ilim ve tıp bilgileriyle bir ilgisi olmamak gerekir. Bu, bir ilim ve fen adamı olan bir hekimin bu çevrede bir düşünce ileri sürmeyeceği demek olmayıp, bu husustaki ölçü ve kriteriyumun ilim ve fen kaide ve usulleri değil, o izin yaralının normal durumuna tesir edebilen bir eser sayılıp sayılmayacağı esasını göz önüne almaktır. Buna göre aynı yerde ve aynı şekil ve mahiyette olan bir iz, yaralının cinsine, sosyal durumuna, bulunduğu ve yaşadığı muhitin bakım ve görüş ve düşüncelerine göre çehrede sabit eser sayılabileceği halde, başka birinde böyle olmayabilir. Bunda o izin bazı yollarla gözden saklı tutulabilmesi imkanının da yerine ve derecesine göre tesiri olabilir. Mesela, bir genç kızın yüzünde ve ilk bakışta göze çarpan bir yerde küçük ve güzelliğe tesir eder soydan olmamakla birlikte, o kız ve kadının bir kıskançlık uyandıran bir oynaklık ve yolsuzlukta bulunmuş olması, şüphesizdir ki, o izin bunların düşündürmeyecek başka bir kimsede veya başka bir muhitte kız ve kadının yüzünde olmasından çok daha önemlidir. Bu çevrede birçok misallerle iş daha çok aydınlatılabilirse de, bu tek misal kanun maddesinin o kısmını ne suretle uygulamak gerekli olacağını çok açık gösterebileceğinden, başka misaller aramak gerekli görülmemiştir.*

İşte, bu düşünceler tesiriyledir ki, Kurulumuz kendisini bu işlerde kompetan görmediği gibi, işleri kriteriyumları ilim, fen ve sanat kaide ve usullerine dayanan anatomi enstitüsü ve güzel sanatlar akademisini de bu çevrede kompetan görmemektedir. Fikrimizce, mahkeme bu işlerde yaralının cinsine, sosyal durumuna, yaşadığı yer ve bulunduğu muhite göre o çevrede genel hak telakkilerini bilip uygulayabilecek ve tabiatıyla her olayın özelliklerine göre başka başka kimselerden teşekkülü gerek olacak bir ekspere ve yerine ve işine göre birkaç ekspere başvurması uygundur. Ekspere seçimi işinde iki tarafın oy ve düşünceleri de alınabilirdi.” (Adli Tıp Meclisi, 18.7.1944, 1676). SAVAŞ, Vural/MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık/YAŞAR, Osman, *Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu*, Cilt.6, Ankara 2003, s. 6820-6821.

³⁵ “Mağdure ile ilgili halk sağlığı uzmanı tarafından düzenlenen ilk raporda “yüzde yaralanma sonucu estetik yönden kadına zarar veren yaralanma olduğu” şeklinde değerlendirme yapıldığı, adli tıp uzmanı tarafından verilen raporda ise yüzde sabit yönünden herhangi bir tespite yer verilmemesi karşısında mağduredeki yaralanmanın yüzde sabit ize neden olup olmadığı hususunda Adli Tıp Kurumundan rapor alınmaması suretiyle eksik araştırmaya dayalı olarak hüküm kurulması usul ve kanuna aykırıdır. Yerel mahkeme hakimi tarafından duruşmada gözlem yapılarak yaralanmanın sabit iz niteliğinde olduğu kabul edilmiş ise de mağdurede meydana gelen yaralanmanın sabit iç niteliğinde olup olmadığı hususu özel ve teknik bilgiyi gerektiren bir konu olup hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi



Hekim tarafından yapılırsa da “*yüzde sabit iz*”in mevcut olup olmadığına ilişkin değerlendirme, kaçınılmaz olarak bünyesinde sübjektif unsurlar barındıracaktır. Gerçekten, yüzde sabit izin tespitine ilişkin en büyük sorun, her hekim tarafından aynı şekilde uygulanabilir, objektif ve kesin kriterlerin bulunmamasıdır. Mağduru muayene ve gözlemleyerek rapor düzenleyecek olan hekim, odanın aydınlanma durumu, görme keskinliği, dikkatinin düzeyi, estetik anlayışı veya tecrübesi gibi birçok sübjektif nitelikteki parametreye göre rapor düzenleme yoluna gitmektedir.³⁶Gün ışığının aydınlatma miktarı/gücü, günün değişik evrelerine göre farklılık gösterebileceği gibi, muayene yapılan odanın gün ışığından ne ölçüde yararlandığı da odanın konumuna göre farklılık arz edebilecektir. Aynı şekilde muayeneyi yapan hekimin görme yetisi ve dikkatine göre de farklı sonuçlara varma ihtimali her zaman mevcuttur. Kısaca tekrarlamak gerekirse, yüzde sabit iz konusunda düzenlenen raporların tamamen objektif olduğu ve kesin kriterlere göre belirlendiğini söylemek mümkün değildir. Bu durumda da benzer olaylarda ve hatta aynı vakada değişik raporlar düzenlenebilmektedir. Benzer yaralanmalar bakımından birbirinden farklı raporlar düzenlenmesi,³⁷ kanunun aynı nitelikteki filler bakımından farklı uygulanmasını sonuçlamakta, böylece adil ve isabetli olmayan kararlar verilebilmektedir. ³⁸Yüzde sabit ize neden olunması

ile çözümlenmesi mümkün olmadığından bilirkişiye başvurulması zorunludur.” (Yargıtay CGK, 13.5.2014, 2014/3-1 E, 2014/256 K)

³⁶ **ASİÇİOĞLU**, Faruk/**GELİR**, Ali/**YALÇIN**, Ozan/**ŞENA** Ayşegül/**YALÇIN**, Dilan, “Adli Tıpta İnovatif Yaklaşımlar: Yüzde Sabit İz Tanısında Öznellikten Nesnellığe (Bu Amaçla Optomekanik Sistem Tasarımı)”, (Tebliğ), 15. Adli Bilimler Kongresi, 12-15 Nisan 2018 Antalya, Cilt.1, Sayı.1, s. 11.

³⁷ Uygulamada, sabit izin tespiti bakımından değişik, ölçütlere ve parametrelere başvurulduğu görülmektedir. Örneğin, Adli Tıp Kurumu uzmanı tarafından düzenlenen bir raporda, “*Yüz sınırları içerisinde tespit edilen yara izinin belirli bir mesafeden belirli bir dikkat sarf etmeden ilk bakışta fark edilebileceği*” belirtilmektedir. (Bolu Adli Tıp Şube Müdürlüğüne 13.3.2017 tarihinde mağdur M.C hakkında düzenlenen rapor) Aynı mağdur hakkında Bolu İzzet Baysal Üniversitesi İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli Tıp Kliniği tarafından düzenlenen 10.11.2017 tarihli raporda; “*Söz konusu nedbenin kişiler arası sözel diyalog mesafesinden yapılan muayenesinde yüz sınırları içerisindeki lezyonun kişinin beyaz tenli olması ve lezyonun kişinin ten rengi ile aynı olması nedeniyle belirli bir dikkat sarf etmeden, ilk bakışta dikkati çekmediği, yüzde sabit iz niteliğinde olmadığı*” belirtilmiştir. (Sözü edilen raporlar Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesinin 2017/1217 E ve 2017/2369 K sayılı dava dosyası içindedir.) İncelediğimiz bir başka raporda, “*lezyonun yüz sınırları içerisinde gün ışığında, iyi aydınlatılmış bir ortamda insanlar arası sözel diyalog mesafesinden (1-2 metre) ilk bakışta belirgin bir şekilde fark edilebilir olmadığı saptanmıştır*” denilmektedir. (Eskişehir Adli Tıp Şube Müdürlüğüne düzenlenen 5.3.2018 tarihli rapor) Bazı raporlarda, “*gün ışığında sözel diyalog mesafesinden yapılan harici muayene*” den söz edilmektedir. (Sincan Adli Tıp Şube Müdürlüğüne düzenlenen 17/05/2017 tarihli rapor. Bu rapor Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesinin 2017/10 Esas sayılı dava dosyası içerisinde bulunmaktadır).

³⁸ Adli Tıp Şube Müdürlüğüne mağdur hakkında düzenlenen bir raporda, “*Yüz sınırları*

bakımından öngörülen cezanın, temel yaralama filine göre çok ağır olduğu dikkate alındığında, isabetli olmayan raporlar ve bu raporlara dayalı olarak kurulan hükümlerin sonucunun çok ağır olacağı açıktır. Niteliği itibariyle subjektif değerlendirme yapılması söz konusu olduğundan ve dolayısıyla farklı sonuçlara ulaşılabildiğinden, kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olunmasına ilişkin TCK'nın 87/1-c maddesindeki düzenleme kanunilik ilkesinin bir sonucu olan belirlilik ilkesine aykırıdır. Zira “yüzde sabit iz”in tespiti bakımından objektif ölçütler mevcut değildir. Muayenenin yapıldığı ortam ve aydınlanma durumu, muayene veya inceleme yapan kişinin mağdur ile mesafesi, tespiti yapan kişinin estetik anlayışı, dikkati ve hatta o anki ruh hali gibi birçok etmene bağlı olarak yüzde sabit iz mevcut olduğu veya olmadığına karar verilmekte, bu durum da mahkemelerin benzer olaylar bakımından farklı kararlar verilmesine neden olmaktadır. Her somut olayda, yüzde sabit iz'in mevcut olup olmadığı ve dolayısıyla suçun unsurlarının oluşup olmadığı hususunda subjektif kriterlere dayalı olarak farklı sonuçlara ulaşılması ve hatta aynı olayda farklı raporların düzenlenmesi cezalandırılabilirlik bakımından keyfilik ve belirsizliğe neden olmaktadır.³⁹ Oysa devlet cezalandırma görevini, keyfi olarak yerine getirmemeli, suç ile neyin cezalandırıldığı ve neyin cezalandırılmadığı, subjektif ölçütlere göre düzenlenen yüzde sabit iz meydana gelip gelmediğine ilişkin raporlara bırakılmamalıdır.⁴⁰ O nedenle, suçun ve cezanın belirli olmasını emreden Anayasanın 38, TCK'nın 2 ve 7 ve AİHS'nin

içerisinde tespit edilen yara izinin belirli bir mesafeden belirli bir dikkat sarf etmeden ilk bakışta fark edilebileceği” ve yaralamanın yüzde sabit iz niteliğinde olduğunun belirtilmesi üzerine Bolu 3. Asliye Ceza Mahkemesinin 27/03/2017 tarih, 2016/716 esas ve 2017/196 sayılı kararı ile, sanık M.C'nin TCK'nın 86/1, 86/3-a, 87/1-c, 29/1, 62/1, 53/1. maddeleri uyarınca 3 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Sanığın istinaf kanun yoluna başvurması üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesi tarafından davanın yeniden görülmesine karar verilerek yapılan yargılama aşamasında mağdurenin muayenesinin yapılarak yüzündeki yaranın sabit iz niteliğinde olup olmadığına ilişkin rapor aldırılmış, mağdure hakkında düzenlenen raporda yüzündeki yaranın yüzde sabit iz niteliğinde olmadığına karar verilmiştir. Bunun üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesinin 28/12/2017 tarih, 2017/1217 E ve 2017/2369 K kararıyla ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak, sanığın TCK'nın 86/1, 86/3-a, 87/3, 29, 62, 231/5-11 maddeleri uyarınca 1 yıl 5 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve sanık hakkındaki hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir.

³⁹ “Suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca, hangi fiillerin yasaklandığının ve bu yasak fiillere verilecek cezaların hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak bir şekilde kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir... Kanunun metni, bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikle öngörebilmelerine imkân verecek düzeyde kaleme alınmış olmalıdır. Bu nedenle, belirli bir kesinlik içinde kanunda hangi fiile hangi hukuksal yaptırımın bağlandığının bireyler tarafından bilinmesi ve eylemlerin sonuçlarının öngörülebilmesi gerekir.”Anayasa Mahkemesi, 3.10.2013, 2013/28 E, 2013/106 K)

⁴⁰ ÜNVER, Yener, “Türk Yargı Kararlarının Kanunilik İlkesi ve Sonuçları Açısından Değerlendirilmesi”, in:Türk Ceza Hukukunda Kanunilik İlkesi, Ankara 2014, s. 15.



7. maddesindeki kanunilik ilkesine . maddesindeki belirlilik ilkesine aykırı olan TCK'nın 87/1-c. maddesindeki düzenleme kanundan çıkarılmalıdır.^{41 42}

TCK'nın 87/1-c maddesindeki hüküm korunacak ise, yüzde sabit izin tespiti bakımından objektif kriterler belirlenmelidir.⁴³ Yakın zamanlarda, ülkemizde, objektif kriterlere göre, “yüzde sabit iz”in tespitine elverişli bir cihaz tasarlanmıştır. “YÜBİTA” (Yüz Bölgesinde İzlerin Tespiti ve Analizi) olarak adlandırılan⁴⁴ bu cihaz ile yüz bölgesindeki yara nedbesine ait izlerin bilimsel görüntü işleme programıyla incelenmesi ve böylece nesnel kriterlere göre, “yüzde sabit iz” konusunda bir karar verilmesi amaçlanmaktadır. Geliştirilen cihaz ile yüzde oluşan nedbe dokusu ile en yakın sağlam doku arasındaki cilt

⁴¹ TCK'nın 102. maddesinin ilk halinde, cinsel saldırı suçu sonucu mağdurun ruh sağlığının bozulması da suçun neticesi sebebiyle ağırlaşan bir hali kabul edilmişti. Benzer olaylarda farklı kararlar verilmesi, hatta aynı olay ve mağdur bakımından birbiriyle çelişen raporlar verilmesi nedeniyle bu düzenleme eleştiri konusu olmaktadır. Ancak, söz konusu düzenlemenin belirlilik ilkesine aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesine iptal davası açılmış; ancak Anayasa Mahkemesi, bilirkişiden görüş alınarak ruh sağlığının cinsel suç nedeniyle bozulup bozulmadığına karar verilebileceği, o nedenle düzenlemenin belirlilik ilkesine aykırı olmadığına karar vermiştir. Esasen sorun da, bilirkişilerin değerlendirmelerinin objektif kriterlere dayanmaması, benzer ve hatta aynı olaylar bakımından farklı karar vermesidir. Her ne kadar, ruh sağlığının bozulmasını cinsel saldırı suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılan hal kabul eden düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmemiş ise de, gerek kavramın belirsizliği ve benzer ve hatta aynı olaylarda farklı karar verilmesi gerekse mağdurun birden fazla kez muayene olmasının mağduriyetini artırması sebebiyle 6545 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle ruh sağlığının bozulmasını cinsel saldırı suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşan hali kabul eden hüküm maddeden çıkarılmıştır.(Bkz. **YOKUŞ SEVÜK**, Handan, , “6545 sayılı Kanun ile Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Cilt.3, Sayı.2, (2015) s.136; **TANER**, Fahri Gökçen, “6545 Sayılı Kanun Cinsel Saldırı Ve Cinsel Taciz Suçlarına Ne Getirdi? Ne Getirebilirdi?” Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Özel Sayı (2017), s. 67.

⁴² Bu noktada, kanundaki düzenlemenin belirlilik ilkesine aykırı olmadığı, uygulamadaki zorluklar ve yüzde sabit iz konusunda verilen değişik kararlar verilmesinin belirlilik ilkesiyle ilgili olmadığı ileri sürülebilir. Ancak, yüzde sabit ize ilişkin ölçütlerin mevcut olmaması, yukarıda da ayrıntılı olarak belirttiği üzere, muayeneyi yapan kişi, muayenin yapıldığı ortam ve aydınlanma durumu, muayene veya inceleme yapan kişinin mağdur ile mesafesi,, tespiti yapan kişinin estetik anlayışı, dikkati ve hatta o anki ruh hali gibi birçok etmene bağlı olarak farklı sonuçlara ulaşılmaktadır. Bu da, belirsizliklere, keyfi uygulamalara ve kanunun benzer olaylarda farklı şekilde uygulanmasına yol açmaktadır. Kanımızca, subjektif kriterlere göre bir kavrama farklı anlamlar verilmesi de belirsizlik ilkesinin ihlali anlamına gelir.

⁴³ Dünyada, yüzdeki yara izlerin değerlendirilmesine ilişkin çeşitli yöntem ve ölçütler geliştirilmekle birlikte, günümüz için, herkes tarafından kabul gören bir yöntemin mevcut olmadığı belirtilmiştir. **IDRISS**, Nayla/**MAIBACH**, HowardI. “Scar A sassessment S cales: a D ermatologic O erview”, Skin Research Technology, 2009 Feb;15(1), s.1 vd.<https://onlinelibrary.wiley.com/>(Erişim Tarihi: 2.7.2021)

⁴⁴ <https://arsiv-haberler.itu.edu.tr/haberdetay/2019/11/28/-yubi-ta-projesi-ile-yara-izleri-tespitinde-adli-tipa-destek>. (Erişim Tarihi: 10.10.2021)

renk tonu ve seviye farkı gibi belirleyici unsurların ölçümü, yaranın uzunluk, alan ve hacim olarak büyüklüğünün matematiksel olarak saptanması suretiyle “yüzde sabit iz”e ilişkin değerlendirmenin standart kıstaslara göre yapılması mümkün olmaktadır.⁴⁵ Yüzde sabit iz konusunda tüm ülke genelinde yeknesak bir uygulama yapılabilmesi için sözü edilen cihazın tüm adli tıp merkezlerinde kullanılması büyük önem taşımaktadır.

c. Sabit İz’in Güzelliği Bozmasının Zorunlu Olup Olmadığı

Bu noktada, estetik açıdan olumsuz bir etkiye sahip olmayan ve hatta yüzü güzelleştiren, örneğin bir kadında gamzeye neden olan bir değişikliğin TCK’nın 87/1-c maddesi anlamında yüzde sabit iz kabul edilip edilmeyeceği üzerinde durulmalıdır. Bir görüşe göre, yüzün doğal görünüşünün bozulması, yüzde sabit iz meydana geldiğinin kabulü için yeterlidir; ayrıca çirkinleşmeye neden olması gerekli değildir.⁴⁶ Güzel veya çirkin olsun her insanın kendine ait olan ve zamanla şekillenen yüz şeklini koruma hakkına sahip olduğu ve kişinin yüzünün onun kişiliğinin bir parçası olduğunu savunan bu görüş sahiplerine göre, önemli olan, bir kimsenin görünüşünün değiştirilmiş olmasıdır. Bu itibarla, yaralama sonucu oluşan iz mağduru güzelleştirmiş olsa bile bu fıkra uygulanabilecektir.⁴⁷

Yüzde meydana gelen yaralanma çok istisnai hallerde- yüzde çirkin görünen bir et beninin kesilmesi gibi- bir güzelleşmeye neden olur. Yaralama sonucu yüzde gelen değişiklikler ve izler hemen her zaman yüzün doğal görünümünün bozulmasına ve çirkinleşmesine neden olur. Her ne kadar madde gerekçesinde ve TCK’nın hazırlık çalışmalarında bu konuda bir açıklık bulunmasa da, kanımızca kasten yaralama sonucu yüzde sabit iz neden olunmasının kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşan bir hali kabul edilmesinin nedeni, kişinin yüzünün doğal görünüşünün bozulması ve çirkinleşmeye neden olmasıdır. Yüzün doğal görünümünün bozulması ve çirkinleşmesi nedeniyledir ki, yaralamanın sağlığın bozulmasına ve vücut fonksiyonlarına etkisiyle orantılı olmayacak şekilde ceza tayin edilmektedir.

⁴⁵ AŞIÇIOĞLU/GELİR/YALÇIN/ŞENA/YALÇIN, s.11.

Nesnel veriler, yüzde sabit iz konusunda bir karar verilmesini mümkün kılmakla birlikte, kanımızca yüzde sabit iz bakımından yapılacak değerlendirme bazen subjektif bir değerlendirmeyi gerekli kılabilir. Örneğin, kırışık bir yüzde yatay şekilde oluşan bir izin, nesnel kriterlere göre sabit iz sayılması gerekebilir. Ancak kırışık bir yüzde, yatay şekildeki bir izin yüzün doğal görünümüne etkisi çok az veya hiç olmayacaktır. İşte, yüzün doğal görünümü ve estetiği üzerinde çok az etkili olan veya hiç etkili olmayan bir iz nedeniyle sanığın daha ağır ceza ile cezalandırılması adil olmayacaktır.

⁴⁶ KAYMAZ, Seydi/GÖKCAN, Hasan Tahsin, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları*, Ankara 2006, s. 195, ÖNDER, Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Suçları, İstanbul 1994, s.108. CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide /ÇAKMUT, Özlem, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, 2. Baskı, İstanbul 2011, s. 147.

⁴⁷ ÖNDER, s. 109; CENTEL/ZAFER/ÇAKMUT, s. 152; GÖKÇEN/BALCI, s. 382



Bu açıdan bakıldığında, yüzde bir çirkinleşmeye neden olmayan, hatta estetik açıdan olumlu olarak nitelenebilecek değişiklikler nedeniyle sanığa daha fazla ceza tayin edilmesinin haklı bir nedeni yoktur.⁴⁸

C. MEYDANA GELEN AĞIR NETİCE OLAN “YÜZDE SABİT İZ” BAKIMINDAN SANIĞIN EN AZINDAN TAKSİRLE HAREKET ETMESİ GEREKİR.

Kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olma suçu neticesi sebebiyle ağırlaşan bir suçtur. Dolayısıyla sanığın meydana gelen ağır netice olan yüzde sabit ize neden olma bakımından taksirinin mevcut olması bu suçun oluşması bakımından yeterlidir. (TCK m.23) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın sucun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir. (TCK 22/1 md). Temel suç olan kasten yaralamanın kasten işlenmesiyle, ağır netice bakımından ortaya çıkan tehlikeyle birlikte özen yükümlülüğünü objektif olarak ihlal edilmiş olacaktır. Sanık, kişisel durumu ve içinde bulunduğu koşullar itibarıyla fiili sonucu mağdurun yüzünde sabit iz meydana gelebileceğini öngörebilecek durumda ise subjektif özen yükümlülüğünün gerçekleştiği kabul edilmeli⁴⁹ ve sanık meydana kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olmak suçundan sorumlu tutulmalıdır.

⁴⁸ Yüzün sürekli değişikliğinden söz edilebilmesi için, bu değişikliğin yüzü kötü yönde değiştirmesi, güzelliğini bozması gerektiği belirtilmiştir. **MİSHRA, Praveen/ TİWARİ, Vijay Pratap,** "Forensic Examination Of Simple Hurt And Grievous Hurt: A Spurious Distinction", *ILI Law Review*, (Summer Issue 2020), s.14. <https://ili.ac.in/pdf/pmv.pdf>. (Erişim Tarihi: 12.5.2021).

Karşılaştırmalı hukukta, yaralama sonucu yüzde değişime neden olunmasının daha ziyade tazminat hukuku bakımından ele alındığı görülmektedir. Amerika'da yüzde sabit bir ize neden olma fiili nedeniyle mağdur lehine hükmedilen tazminat miktarının belirlenmesinde bazı ölçütler dikkate alınmaktadır. Bu ölçütlerden biri de, yüzdeki sabit izin plastik cerrahi ile görülmeyecek bir hale getirilebilmesidir. Eğer yüzdeki sabit iz bir plastik cerrah tarafından görülmeyecek hale getirilebiliyorsa daha az bir tazminata hükmedilmektedir. <https://www.millerandzois.com/face-scar-settlements.html> (Erişim Tarihi: 4.2.2021). Mağdur lehine hükmedilecek tazminat miktarının tespitinde, yüzde sabit iz bakımından yapılacak değerlendirmenin, mağdurun kişisel durumuna, bu bağlamda mağdurun yaşı, cinsiyeti ve yaşadığı sosyal çevreye bağlı olarak subjektif nitelik taşıdığı belirtilmiştir. Yine estetik zarar bakımından üç unsurun dikkate alınması gerektiği, bunlardan ilkinin, değişimin kötü yönde olması, yani çirkinleşmeye neden olup olmaması, sabit izin kalıcı veya geçici nitelikte olması ve nihayet sabit izin yeri olduğu ifade edilmiştir. Yüzdeki değişimin sürekli olmaması ve düzeltilmesinin mümkün olmaması halinde yüzde sabit iz nedeniyle tazminata hükmedilmesinin haksız zenginleşmeye neden olacağı belirtilmiştir. **VETTER/ TORRESPEREİRA/LÍGIABLOCK/MENYRVALZAITTER/NOGUEİRA DE OLÍVEİRA/MARQUES FERNANDES**, s. 178-179. Görüldüğü üzere, yüzdeki değişimin plastik cerrahi yöntemiyle düzeltilmesinin mümkün olması tazminatın belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Kanımızca, eğer cerrahi bir müdahale ile yüzdeki izin giderilmesi mümkün ise, bu durum neticesi sebebiyle ağırlaşan bir hal olarak kabul edilmemelidir.

⁴⁹ ÖZGENÇ, s. 285.

Sanığın, TCK'nın 87/1-c maddesinde düzenlenen kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olma suçundan sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir. Buna göre, sanığın yüzde sabit iz bakımından olası kastla, hatta doğrudan kastla hareket etmesi halinde de TCK'nın 87/1-c maddesindeki suç oluşacaktır. 765 sayılı TCK'nın 456/2. maddesinde kasten yaralama sonucu çehrede sabit eser meydana getirilmesi kasten işlenebilen bir suç olarak düzenlenmişti. TCK'nın 458. maddesinde, fiilin sanığın asıl maksadını aşması halinde ceza indirimi öngörülmüştü. 765 sayılı TCK'dan farklı olarak 5237 sayılı TCK bu suç neticesi sebebiyle ağırlaşan suç olarak kabul etmiştir. Bu son halde, TCK'nın 61/1. maddesine göre temel cezanın asgari seviyenin üzerinde belirlenmesi uygun olacaktır.

D. KASTEN YARALAMA İLE YÜZDEKİ SABİT İZ ARASINDA NEDENSELLİK İLİŞKİSİ BULUNMALI VE FİİL FAİLE OBJEKTİF OLARAK İSNAT EDİLEBİLMELİDİR.

Kasten yaralama fiili ile yüz bölgesinde meydana gelen sabit iz arasında nedensellik ilişkisi bulunmalı ve meydana gelen bu ağır netice faile objektif olarak isnat edilebilmelidir.⁵⁰ Yalnızca yaralama fiili ile ağır netice arasında nedensellik ilişkisinin mevcut olması, failin bu ağır neticeden sorumlu tutulması için yeterli değildir. Bu noktada, uygun tedavi yöntemlerine başvurulmaması veya kusurlu cerrahi müdahale sonucu oluşan yüzdeki sabit iz sebebiyle failin sorumlu tutulup tutulamayacağı üzerinde durulmalıdır. Eğer yüzdeki sabit iz, fiilin doğrudan sonucu değil de mağdurun kusurlu hareketi, yanlış tedavi yöntemlerine başvurmaması veya hiç başvurmaması sebebiyle oluşmuş ise bu netice faile objektif olarak yüklenemez.

Bazen, yapılan cerrahi müdahaleler sonucu yüzde sabit iz oluşabilir. Kanımızca, bu durumda sabit izin, tedavi için yapılması gereken cerrahi müdahalenin zorunlu bir sonucu olup olmadığına bakmak gerekir. Eğer sabit iz, yapılması gereken cerrahi müdahalenin zorunlu bir sonucu değil de, kusurlu bir cerrahi müdahale sonucu meydana gelmiş ise, fail bu sonuçtan fail sorumlu tutulmamalıdır.⁵¹ Yargıtay ise, yüzdeki sabit izin yapılması zorunlu bir ameliyatın sonucu olup olmadığı veya sabit izin kusurlu bir ceza cerrahi müdahale sonucu oluşup oluşmaması bakımından bir ayırım yapmaksızın, ameliyat sonucu oluşan yüzdeki sabit izden sanığın sorumlu tutulamayacağına

⁵⁰ Objektif isnadiyet teorisine göre, fiilin neticesinin faile yüklenebilmesi için, netice failin fiilinin eseri olmalı ve fail nedensellik bağı üzerinde hâkimiyet sahibi bulunmalıdır. Kaza ve tesadüfün eseri olan netice faile onun eseri olarak yüklenemez. (KOCA, Mahmut/ ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Ankara 2020, s. 131; HILGENDORF, Eric/VALERIUS, Brian, (Çeviren: Salih Oktar), *Alman Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara 2021, s. 94.

⁵¹ Erem, yanlış ve acemice bir tedavi sonucu çehrede sabit iz kalması halinden de failin sorumlu tutulması gerektiği kanaatindedir. EREM, s. 420



karar vermektedir.⁵²

SONUÇ

Kişinin yüzü, dış dünya ile ilişkilerde en önemli iletişim araçlarından biridir. Kişinin yüzünün güzel veya çirkin olması, o kişiyle iletişimde bulunanlarda o kişi hakkında bir olumlu veya olumsuz yargıya sebep olur. O nedenledir ki, yüzde oluşacak bir yaralanma ve bu yaralanma sonucu yüzde sürekli bir değişiklik veya iz meydana gelmesi, vücudun diğer bölgelerinden çok daha fazla ızdırap ve acıya neden olur. Ve yine bu nedenledir ki 765 sayılı mülga TCK'da olduğu gibi 5237 Sayılı TCK'da da yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olunması kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali olarak düzenlenmiştir. Karşılaştırmalı hukukta da yaralama sonucu yüzde daimi bir değişiklik veya yüzde sabit ize neden olunması daha ağır bir yaptırım ile karşılanmıştır.

Bununla birlikte, “yüzde sabit iz”in tespitinin büyük ölçüde subjektif değerlendirmelere dayanması ve benzer olaylarda farklı sonuçlara ulaşılması, hatta aynı olayda yüzde sabit iz bulunup bulunmadığı hususunda farklı tespitlerin yapılması, TCK'nın 87/1-c maddesinde düzenlenen bu neticesi sebebiyle ağırlaşan halin uygulanmasında belirsizliklere neden olmaktadır. Karşılaştırmalı hukuka bakıldığında da, kasten yaralama sonucu yüzde sabit ize neden olunmasının değil, yüzün daimi değişikliğine neden olunmasının nitelikli hal olarak kabul edildiği görülmektedir. Yaralamanın yüzde daimi bir değişikliğe neden olup olmamasını tayin etmek, yüzde sabit ize göre daha kolaydır. Yüzdeki yaranın bıraktığı izin TCK'nın 87/1-c. maddesi anlamda sabit iz niteliğinde olup olmadığının tespiti, bu tespiti yapacak kişinin görme yeteneği ve keskinliği, estetik anlayışı, dikkati, mağdura ne kadar uzaktan baktığı, ortamın aydınlatma durumu gibi her olayda değişkenlik gösteren birçok etmene bağlıdır. Bu konuda verilecek karar büyük ölçüde subjektif değerlendirmelere dayanacak ve benzer olaylardan farklı bir karara

⁵² Yargıtay vermiş olduğu bir kararda, sanık hakkında yüzde sabit ize neden olma suçuna ilişkin hükümlerin uygulanma olanağının bulunup bulunmadığının tayini açısından, meydana gelen sabit izin tedavi sonucu mu yoksa yaralanma sonucu mu oluştuğunun tespit edilmesini istemiştir. “1) Mağdurun Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen 13/06/2014 tarihli adli raporunda; “alt çene kemiği kırığı düzeltme ameliyatına bağlı boyun sağ üst kısımdaki kesi nedbesinin belli bir mesafeden belirli bir dikkat sarfetmeden farkedilebilir özellikle bulunduğu, yüzde sabit iz (çehrede sabit eser) niteliğinde olduğu”nun bildirilmesi karşısında, mağdurun geçici ve kesin raporlarla varsa hastane müşahade kağıtları, film ve grafleri ve tüm hastane evrakları ile birlikte muayene edilmek üzere Adli Tıp Kurumu ilgili İhtisas Dairesi'ne gönderilerek meydana gelen sabit ize neden olan yaralanmanın tedavi sonucu mu yoksa yaralama eylemine bağlı olarak mı oluştuğu hususunda rapor aldırılarak sonucuna göre, sanıkların hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması,” (Yargıtay 3.Ceza Dairesi, 03.04.2017, 2016/9613 E, 2017/3887 K)

ulaşılabilecektir. Bu ise, belirsizliğe ve uygulamada da sıkça görüldüğü üzere kanunun aynı hükmünün benzer olaylar bakımından farklı uygulanması sonucunu doğuracaktır. Bu durum, kanunilik ilkesinin sonuçlarından olan belirlilik ilkesine aykırı olduğundan, kanımızca, TCK'nın 87/1-c maddesindeki düzenleme kanundan çıkarılmalıdır.

Eğer TCK'nın 87/1-c maddesinin korunması düşünülüyorsa, tespiti yapan kişiden kişiye değişebilen ölçütler yerine, yüzde sabit iz mevcut olup olmadığına ilişkin tespitin mümkün olduğunca objektif ölçütlere göre yapılması yoluna gidilmelidir. Yüzde sabit izin tespiti bakımından, yakın zamanda İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü ile İstanbul Teknik Üniversitesinden akademisyenlerin işbirliğiyle yüzde sabit izin tespiti bakımından tasarlanan cihazdan istifade edilmesi mümkündür. Geliştirilen cihaz ile yüzde oluşan nedbe dokusu ile en yakın sağlam doku arasındaki cilt renk tonu ve seviye farkı gibi belirleyici unsurların ölçümü, yaranın uzunluk, alan ve hacim olarak büyüklüğünün matematiksel olarak saptanması ve değerlendirmenin standart kıstaslara göre yapılması mümkün olmaktadır. Yüzde sabit iz konusunda yeknesak bir uygulama yapılabilmesi için sözü edilen cihazın tüm adli tıp merkezlerinde kullanılması büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

AKTAŞ, Ekin Özgür/**KAYA**, Ahsen, “Yaralama Suçlarının Adli Tıbbi Değerlendirilmesinde Kullanılan Kılavuza Bakış, Adli Tıp Bülteni, Cilt.22, Sayı.1. (2017).

ALKAN, Nevzat, “Türk Ceza Kanunu'nun Adli Tıp Yönünden Değerlendirilmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi Sayı.58, (2005).

AŞIÇIOĞLU, Faruk/**GELİR**,Ali/**YALÇIN**, Ozan/**ŞENA** Ayşegül/**YALÇIN**, Dilan, “Adli Tıpta İnovatif Yaklaşımlar: Yüzde Sabit İz Tanısında Öznellikten Nesnellığe (Bu Amaçla Optomekanik Sistem Tasarımı)”,(Tebliğ), 15. Adli Bilimler Kongresi, 12-15 Nisan 2018 Antalya, Cilt.1, Sayı.1.

BALANDIZ, Hüseyin, “Adli olgularda dış yaralanmalarının değerlendirilmesi” Gülhane Tıp Dergisi, Cilt. 59, Sayı. 3 (2017).

BALCI, Yasemin/**GÜRPINAR** Kağan/**AFŞİN**, Hüseyin/**ÇOLAK**,Başar, “Diş Kayıplarının Yüzde Sabit İz Olarak Değerlendirilmesi: Bir Anket Çalışması”, Adli Tıp Bülteni, Cilt.26, Sayı.2 (2021).

BAYTAZ, Abdullah, *Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum*, İstanbul 2018.

CENTEL, Nur/**ZAFER**, Hamide /**ÇAKMUT**, Özlem, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, 2. Baskı, İstanbul 2011.



- EREM**, Faruk, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Cilt.III, Ankara 1985.
- ERMAN**, Sahir/ **ÖZEK**, Çetin, *Ceza Hukuku Özel Bölüm Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, İstanbul 1994.
- GÖKCEN**, Ahmet/ **BALCI**, Murat, “Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 87)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt. 21, Sayı.2, (2016).
- HILGENDORF**, Eric/**VALERIUS**, Brian, (Çeviren: Salih Oktar), *Alman Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara 2021,
- IDRISS**, Nayla/**MAIBACH**, HowardI. “Scar Assessment Scales: a Dermatologic Overview”, *Skin Research Technology*, 2009 Feb;15(1). <https://onlinelibrary.wiley.com/> (Erişim Tarihi: 2.7.2021)
- KANGAL**, Zeynel, “Anayasal Güvence Olarak Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi”, *Ceza Hukuku Dergisi*, Sayı.17, (Aralık 2011).
- KAYMAZ**, Seydi/**GÖKCAN**, Hasan Tahsin, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları*, Ankara 2006.
- KENDİ**, Özer/ **BİLGE**, Yaşar, Çehrede Sabit Eser, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt.47, sayı.1, (1998).
- KOCA**, Mahmut/**ÜZÜLMEZ**, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 6. Baskı Ankara 2019.
- KUMRAL**, Bahadır/**GÜNDOĞMUŞ** Ümit Naci/**İNCE**, Cengiz Haluk/**İNCE**, Gülsüm Nurhan, “Travma Olgularında Yüzde Sabit İz Kavramının Değerlendirilmesi”, *Nobel Medicus*, Cilt.10, Sayı.1, (2014).
- MERAL**, Orhan/**AYAZ**, Nusret, “Yüzde Sabit İz Yönünden Değerlendirilen Adli Olgular”, *Smyrna Tıp Dergisi*, Sayı.2, (2020).
- MİSHRA**, Praveen/ **TİWARI**, VijayPratap, “Forensic Examination Of Simple Hurt and Grievous Hurt: A Spurious Distinction”, *ILI Law Review*, (Summer Issue 2020).
- ÖNDER**, Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Cürümler ve Bilişim Suçları, İstanbul 1994.
- ÖZBEK**, Veli Özer, *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı TCK İzmir Şerhi*, Cilt.2, Ankara 2010.
- ÖZDEMİR**, M.Hakan/**ÖZDEMİR** Aynur Uzunoğlu, “Travma Sonrası Kesici Diş Kırıkları Yüzde Sabit İz Kapsamında Değerlendirilmeli Mi?” *Adli Tıp Bülteni*, Cilt. 17, Sayı.1, (2012)
- ÖZDEMİR**, Yusuf, “Adli Tıp Pratiğinde Yüzde Sabit iz Kavramı”, *Uzmanlık*

Tezi, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır 2019.

ÖZEN, Cahit/AKAY, Erdem, “Yüz Yaraları Komplikasyonları ve Adli Tıp Sorunları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt.41, Sayı.1-2, (2011),

SAVAŞ, Vural/MOLLAMAHTOĞLU, Sadık/YAŞAR, Osman, *Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu*, Cilt.6, Ankara 2003.

TANER, Fahri Gökçen, “6545 Sayılı Kanun Cinsel Saldırı Ve Cinsel Taciz Suçlarına Ne Getirdi? Ne Getirebilirdi?” Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Özel Sayı (2017).

TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, Murat, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 17. Baskı Ankara 2019.

THORNE Charles H, “TechniquesAndPrinciples in PlasticSurgery”, İn: GRABB and SMITH's Plastic Surgery, 6th Edition, Philadelphia USA, 2007.

ÜNVER, Yener, “Türk Yargı Kararlarının Kanunilik İlkesi ve Sonuçları Açısından Değerlendirilmesi”, in:Türk Ceza Hukukunda Kanunilik İlkesi, Ankara 2014.

VETTER, Flávia/ TORRESPEREİRA, Rodrigo/ LÍGIABLOCK, Lilian/ MENYRVALZAITTER, Wellington/NOGUEİRADE OLIVEİRA,Rogério/ MARQUES FERNANDES, Mário, “Critical Analysis of Methodologies forValuation of Esthetic Damageandt he Forensic

Application in Brazil, RSBO RevistaSul-Brasileira de Odontologia, Volume.14, No. 3, (Julio- Septiembre, 2017).

YOKUŞ SEVÜK, Handan, , “6545 sayılı Kanun ile Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Cilt.3, Sayı.2, (2015).

